

Les conquestes territorials de l'exèrcit serbi forcen Croàcia a la guerra total

Efecte Vukovar

Les fileres dels vençuts abandonant, entre plors i silencis, l'arrassada ciutat de Vukovar han tingut –per primer cop– un efecte colpidor en l'opinió pública internacional, però només una guerra a llarg termini (sense Cascos Blaus) pot obligar Sèrbia a negociar una veritable pau.

Primera Tomislav Ivcic cantava, dirigint-se al mercat comú, *Stop the war in Croatia*, ara ja es pensa –i s'escriu a les parets– que Europa no és a Croàcia. L'efecte Vukovar. El govern croat va creure que els Cascos Blaus de l'ONU (o la hipotètica UEO) salvarien les seves fronteres, ara temen que l'enviament de tropes internacionals doni entitat legal a les conquestes sèrbies. L'efecte Vukovar. Les terribles imatges de la destrucció de Vukovar no impediran que continuï l'ocupació de Croàcia igual que l'anihilació de Guernica no va salvar la república. L'efecte Vukovar. Per a la generació de catalans que van patir la guerra civil, la derrota, la fugida pels Pirineus, la persecució i els afusellaments, tot resulta massa familiar: la desolació als ulls, la humiliació d'una gent que durant tres mesos ha viscut arraconada en carboneres i refugis improvisats esperant el pitjor. Tot això, i moltes repercussions geopolítiques més, és l'efecte Vukovar. A casa nostra, i a Croàcia.

I tots els noms, totes les cares que ja hauran perdut, per sempre, la seva ciutat. Marjana, la funcionària sèrbia de l'ajuntament que ja no es movia del soterrani de l'edifici, que no podia entendre l'obcecació salvatge de l'exèrcit contra una ciutat cosmopolita on havien conviscut sempre croats, serbis, hongaresos, eslovacs o ucraïnesos. Loncar, voluntari de les forces especials de la Guàrdia Nacional al quarter de Borovo-Nasselje, que a les rondes de nit es mirava el poble veí de Borovo Selo des d'on els tancs de la INA intentaven penetrar a Vukovar i es prometia resistir fins al final encara que ja sabés quin seria. Julije, l'enginyer de telecomunicacions que no havia disparat mai un tret però que s'havia afartat del poder que els comunistes serbis tenien sobre la política del municipi, sobre les principals empreses de la

Les terribles imatges de la destrucció de Vukovar recorden inevitablement la destrucció de Guernica.

ciutat –la Borovo, de plàstics; la Vutex, del tèxtil–, sobre la policia. Tots ells, han desfilat –capcots i desarmats– cap als camps de refugiats junt amb 15.000 espectres d'aquesta ciutat dessagnada, o els han cobert els cossos escapçats amb mortalles brutes de sang coagulada. O,

com uns mil soldats de la Guàrdia Nacional, van fugir cap a Vinkovci, a reforçar aquesta estratègica línia de front.

Ningú, però, farà recompte dels morts. Els observadors de la CEE no han pogut entrar a Vukovar els primers dies. Es trobaven al villatge de Negoslavsci es-

perant que l'exèrcit fes "neteja" de morts tal com va fer el passat 2 d'agost a Dalj, un poble de la comuna de Vukovar on uns noranta *gardistes* i un nombre indeterminat de civils croats reposen en fosses comunes mentre els serbis passegen en bicicleta pels carrers del poble. Com si la tragèdia de Vukovar no els afectés. Perquè no els afecta. A la comuna de Vukovar, els primers morts van ser croats. I els últims també. Víctimes de bombardejos aeris i navals indiscriminats, de bombes de fragmentació, dels projectils de morter. De l'exèrcit i els

La guerra de Croàcia, mil quilòmetres enllà

Diu que a Angel Colom li va emocionar la invitació de Franjo Tudjman a passar revista a la guàrdia d'honor formada al pati del palau presidencial. Només per a ell. Després, es van reunir 45 minuts. Una rebuda tan espectacular com l'escorta que va tenir en aquest viatge per Croàcia i Eslovènia a mitjan de mes. Tot un barem, també, de les excel·lents relacions que s'estan produint entre Croàcia i Catalunya. Mentre Colom es trobava a Zagreb, Josko Paro, un filòsof i editor croat, arribava a Barcelona com a *enviat especial* del govern croat per lligar tot un seguit de contactes polítics i institucionals. Un objectiu que denota un acurat canvi d'estratègia en relació amb el factor europeu. La HDZ, la Comunitat Democràtica Croata, el partit del govern, havia confiat en el reconeixement internacional dels grans estats europeus per aturar la guerra contra Croàcia. El desinterès que va mostrar fa pocs mesos cap a una semi-clandestina delegació catalana que oferia una col·laboració activa al procés independentista croata en fou un bon exemple. Però Tudjman, i els seus consellers, no trigarien a descobrir la "cara pragmàtica" de l'Europa dels dotze.

Des de llavors, des que les diverses sessions a la Conferència de Pau de La Haia confirmaven als diplomàtics croats que Espanya ha estat un dels estats més actius, entre passadissos, contra el reconeixement internacional de Croàcia i Eslovènia —aliant-se així en el bloc iugoslavista que formen França i Anglaterra— el mateix Tudjman ha declarat que Espanya té por de l'efecte bumerang que la independència de Croàcia pugui tenir a Euskadi i a Catalunya. I per aquest motiu, una de les idees que ballen a l'agenda de Jordi Pujol podria ser una visita als presidents de les dues repúbliques secessionistes.

Simultàniament, la comunitat croata de Barcelona, més d'una vintena de persones, s'ha organitzat a l'entorn de l'Associació d'Amics de Croàcia (AAC) que es va presentar als mitjans de comunicació el passat dijous 21 de novembre. Ells van coordinar amb molt d'èxit, una campanya de recollida de roba i aliments que continuarà, amb l'ajuda de Càritas, aquest mes de desembre. Són entusiastes, tenen el suport d'ERC i d'UDC, i creuen que la població catalana pot entendre millor que ningú l'agressió sèrbia contra aquest

Franjo Tudjman.

ARXIU

país. El qual, però, també pot explicar un dels silencis més sorprenents d'aquestes darreres setmanes: malgrat la insistència amb què membres de l'AAC han demanat a la Creu Roja Espanyola que cooperi en la campanya d'ajuda humanitària a Croàcia, no hi ha hagut a hores d'ara cap resposta oficial. La delegació catalana, que havia expressat la seva intenció de col·laborar-hi, depèn de l'autorització de Madrid que no té en compte les directrius de la Creu Roja Internacional demanant als respectius comitès estatals l'organització de campanyes d'ajuda humanitària a les víctimes de la guerra de Croàcia. Les xifres no són cap broma. Hi ha 370.000 refugiats croats repartits entre la costa dàlmata, Zagreb, Eslovènia i Hongria. Però quan a **Delia Blancos**, responsable de relacions internacionals de la Creu Roja Espanyola li van demanar una resposta lògica a la seva indiferència, Blancos va ser taxativa: "Dels temes interns de la Creu Roja, ningú no n'ha de fer res".

Una actitud d'arrogància semblant, se la va permetre l'ambaixador de Iugoslàvia a Madrid, Faik Dizdarevic, que va vetar la presència de Miro Azic, conseller de l'ex-president federal Franjo Tudjman, al plató en el debat que dilluns 18 de novembre va realitzar-se a Canal 33. El mateix que va enviar dos funcionaris de l'ambaixada a "visitar" les instal·lacions que la comunitat croata va habilitar el passat mes d'octubre per a la centralització de l'anterior campanya d'ajuda humanitària. L'ONU, la Unesco i el cos diplomàtic estan sota control serbi. La guerra exterior tot just ha esclatat. Però, a Catalunya, els croats van guanyant.

O.M.

txetnics, que han convertit durant el setge una joia del barroc vuitcentista en un matusser exercici de simulació en què la propaganda sèrbia desprecia el seu poble: se'ls informa que 41 nens serbis han estat afusellats per croats sabent que cap periodista no s'ho empassarà, s'ataca

ARXIU

l'hospital de Vukovar –malgrat els acords verbals a què s'havia arribat amb Cyrus Vance, l'enviat de l'ONU a la zona– perquè, segons l'exèrcit, hi havia guàrdies nacionals i a ningú se li escapa que l'operació pretenia realment capturar més militars croats. S'ensenyen als televidents de Sèrbia els cadàvers extesos pels carrers lunars de Vukovar atribuïnt-los a grups *ústaixa* (feixistes croats). Es parlava fa pocs dies d'un atac de forces croates contra la ciutat sèrbia de Sid quan a Vukovar i a Vinkovci amb prou feines podien defensar-se. Igual que Guernica fou destruïda pels mateixos republicans per fer-se propaganda, també la tragèdia de Vukovar és un invent. Dels feixistes croats, és clar.

Són les agredolços victòries de l'efecte Vukovar. Es pot considerar que per primera vegada en aquesta guerra l'opinió pública internacional s'ha sentit trasbalsada per unes imatges que superen l'àmbit estricte d'uns "insolubles odís ancestrals" per convertir-se en una brutal agressió militar. Les mateixes declaracions de Francesco Cossiga, el president de la república italiana, denunciant el

caràcter "nazi" de l'exèrcit iugoslau i la primera actuació internacional de suport humanitari –el "passadís" de Dubrovnik a Brindisi– són un indicatiu que els països de *línia de front* (Itàlia, Àustria i Hongria), com també Alemanya, que de fet ja reconeixen la ciutadania eslovena i croata, podrien iniciar els tràmits per al reconeixement diplomàtic. Una acció tan necessària com els camions TIR de llicència hongaresa que transporten armes per a Croàcia sense patir excessius controls duaners. La mateixa Eslovènia, reticent a implicar-se en aquesta guerra, ha evolucionat cap a un suport més actiu que té en la figura de Karlo Gorinsek, el comandant en cap de la zona d'Eslovènia i antic general de la INA, una figura rellevant.

Però l'efecte Vukovar té altres connotacions més complexes. Un comunicat fet públic pel mateix govern croat fa pocs dies denunciant una temptativa de rebel·lió contra "el poder central croat" que, de fet, no ha existit a cap zona s'ha interpretat, en cercles polítics de Zagreb, com un avís del govern a possibles actuacions fora de control. En el mateix

sentit, un decret presidencial prohibint l'organització de partits polítics a dins de la *garda* sembla indicar una voluntat de tallar de soca-rel el pes creixent que grups irregulars de voluntaris, vinculats a l'emigració i a grups polítics com el Partit del Dret, tenen a les forces armades.

L'efecte Vukovar pot acabar esquitxant a tothom, fins i tot a la mateixa Sèrbia. Tot i així, es confia tant en els problemes logístics de l'exèrcit iugoslau –la manca de gasolina, les desercions en massa, l'ús exagerat de reservistes–, en l'obertura de nous fronts i en les sancions econòmiques que la línia entre la realitat i l'esperança es torna massa confusa. Croàcia –de Split a Dubrovnik, d'Osijek a Sisak– es troba sota bombardeig constant mentre aprèn a fer la guerra. I, a diferència dels serbis que peten la xerrada als cafès de Belgrad, els homes i les dones de Croàcia no poden plantejar-se perdre. L'efecte Vukovar no condueix més que la inevitable necessitat de jugar-se-la al tot o res.

Oriol Malló

El Confident 15
192 pàgines

ANTHONY BURGESS

ELS QUE TOQUEN EL PIANO

Una excel·lent novel·la d'un mestre de la narrativa. La fantasia i la lucidesa, la tendresa i el sarcasme, la ingenuïtat i l'escepticisme barrejats amb un sentit de l'humor absolutament personal.

De venda a totes les llibreries.

